

ΟΜΙΛΙΑ Μ. ΛΟΥΚΑ-ΗΜΕΡΙΔΑ 15.11.2025 ΜΕ ΕΠΑΝΑ

Αγαπητοί φίλοι και φίλες,

Εκλεκτοί ομιλητές και προσκεκλημένοι,

Καταρχήν θα ήθελα να ευχαριστήσω, τόσο τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Γονέων Ατόμων με Νοητική Αναπηρία (ΠΑ.ΣΥ.ΓΟΑ.ΝΑ), όσο και την Επιτροπή Προστασίας Ατόμων με Νοητική Αναπηρία (ΕΠΑΝΑ), που αποδέκτηκαν την εισήγηση μου για συνδιοργάνωση της σημερινής Ημερίδας με θέμα:

«Δικαίωμα των Ατόμων με Νοητική Αναπηρία για κατοχή και διαχείριση περιουσίας στο πλαίσιο:

- 1. της Υφιστάμενης Νομοθεσίας-Κηδεμονία, και**
- 2. της Προτεινόμενης Νέας Νομοθεσίας-Άσκηση της Δικαιοπρακτικής Ικανότητας»**

Το θέμα αυτό απασχολεί πολύ έντονα τους γονείς των Ατόμων με Νοητική Αναπηρία και τα ίδια τα άτομα, όταν αυτά είναι σε θέση να Αυτοσυνηγορούν. Επιθυμούν να γνωρίζουν τις επιλογές και τα δικαιώματα τους μαζί με τις σχετικές διαδικασίες για να εφαρμοστούν.

Επίσης, θέλουν να έχουν υπόψη, τους πιθανούς περιορισμούς και πως επηρεάζει η απόκτηση περιουσίας άλλα δικαιώματα ή επιδόματα τους.

Αναμένουμε ότι οι εμπειρίες και οι γνώσεις των εκλεκτών Ομιλητών μας, στις Ενότητες 2 και 3 που θα ακολουθήσουν στη σημερινή Ημερίδα, θα είναι εξαιρετικά χρήσιμες και διαφωτιστικές επί του θέματος.

A. Σκέψεις/Προβληματισμοί/Ανησυχίες σε σχέση με την Υφιστάμενη Νομοθεσία

Όσον αφορά την Υφιστάμενη Νομοθεσία, ο Σύνδεσμος μας έχει διαπιστώσει ότι πολλά από τα μέλη μας δεν γνωρίζουν, ούτε τις πρόνοιες του Νόμου, ούτε τις καλές ή κακές πρακτικές των ΥΚΕ (Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας) ή άλλων αρμόδιων υπηρεσιών του Κράτους σε θέματα Διαχείρισης Περιουσίας των ατόμων με νοητική αναπηρία.

Επιπρόσθετα, πολύ λίγοι δικηγόροι ασχολούνται ή γνωρίζουν πώς να τους συμβουλευθούν σωστά επί του θέματος.

Θα ήταν σωστό και δίκαιο πιστεύω, οι άμεσα ενδιαφερόμενοι και κυρίως οι γονείς, να γνωρίζουν τους κανόνες του παιγνιδιού (αν μπορώ να το πω έτσι) για να μπορούν να προγραμματίζουν σωστά και έγκαιρα τα θέματα Διαχείρισης Περιουσίας, όχι μόνο του παιδιού τους με νοητική αναπηρία, αλλά και όλης της οικογένειας.

Οι ΥΚΕ συχνά χειρίζονται τέτοιες υποθέσεις, αλλά τηρούν σιγήν ιχύος ως προς τον τρόπο με τον οποίο ενεργούν, π.χ. σε περίπτωση που πεθαίνει ένας γονιός και προκύπτουν θέματα κληρονομιάς.

Στο παρελθόν, ως μέλος της ΕΠΑΝΑ, είχα ζητήσει να μας αναφέρουν οι ΥΚΕ παραδείγματα χειρισμού τέτοιων υποθέσεων (χωρίς ονόματα και διευθύνσεις) αλλά αρνήθηκαν πεισματικά να αναφέρουν οτιδήποτε, επικαλούμενοι τον Νόμο περί Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Οι πράξεις και οι παραλήψεις όμως των ΥΚΕ σε τέτοιες περιπτώσεις μας ανησυχούν ιδιαίτερα. Π.χ. Αποκοπή Επιδομάτων, ή ακόμα κατάσχεση περιουσίας και κλείσιμο του Ατόμου με Νοητική Αναπηρία σε Γηροκομείο, όταν πεθαίνουν και οι δύο γονείς και αναλαμβάνει την κηδεμονία του Ατόμου η εκάστοτε Διευθύντρια των ΥΚΕ.

Β. Σκέψεις/Προβληματισμοί/Ανησυχίες σε σχέση με την Προτεινόμενη Νέα Νομοθεσία

Παρομοίως, μας ανησυχεί η απουσία ενημέρωσης και δημόσιου διαλόγου αναφορικά με την αναμενόμενη Νέα Νομοθεσία για την Υποστηριζόμενη Λήψη Αποφάσεων και την Δικαιοπρακτική Ικανότητα των Ατόμων με Νοητική Αναπηρία.

Κατά την άποψη μου, οι γονείς είναι οι πρώτοι που γνωρίζουν καλύτερα τα παιδιά τους και μπορούν καλύτερα να τα υποστηρίξουν στην λήψη αποφάσεων που τα αφορούν, τόσο σε προσωπικά θέματα (που θα πάνε, που θα μείνουν, με ποιον θα μείνουν, με τι θα ασχοληθούν κλπ) όσο και σε θέματα Διαχείρισης Περιουσίας.

Όμως, παρόλο που αυτό για μας είναι αυτονόητο, μερικές φορές, αντιμετωπίζονται ως μη δυνάμενοι να εξυπηρετήσουν το καλώς νοούμενο συμφέρον των παιδιών τους.

Ελπίζω, η Νέα Νομοθεσία να προσφέρει λύσεις εκεί και όπου πραγματικά χρειάζεται (π.χ όταν δεν θα υπάρχουν οι γονείς ή άλλοι ενδιαφερόμενοι από το ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον) και όχι εκ προοιμίου να θεωρούνται οι γονείς ανάξιοι να ασκήσουν τον ρόλο τους και το καθήκον τους έναντι των παιδιών τους, με ή χωρίς Νοητική Αναπηρία.

Τέλος, ευελπιστώ ότι η Ημερίδα αυτή θα αποτελέσει το έναυσμα για τον Δημόσιο Διάλογο και την Διαβούλευση, όλων των εμπλεκόμενων Φορέων, με διαφανείς διαδικασίες, για την ετοιμασία και την ψήφιση χρήσιμων και δίκαιων Νόμων αναφορικά με το υπό συζήτηση θέμα.